

DE VOLGENDE SPRONG

Dr. Eddie Brummelman

Inleiding bij uitreiking Jong Talent Prijzen, Koninklijke Hollandse Maatschappij der Wetenschappen (KHMW)

Beste studenten, beste familie, vrienden en begeleiders—

Ik vind het fantastisch om vandaag de uitreiking van de Jong Talent Prijzen te mogen inleiden, en om zoveel jonge en talentvolle studenten te mogen toespreken.

Jullie hebben stuk voor stuk op jonge leeftijd een uitzonderlijke prestatie neergezet, en dit onderstreept dat jullie aan het begin staan van een prachtige carrière—een carrière die jullie de komende jaren naar eigen inzicht kunnen kneden en vormgeven. Het is misschien wel de spannendste tijd van jullie leven.

Als ik jullie zie, dan weet ik dat Nederland zich de komende jaren geen zorgen hoeft te maken; er is voldoende talent in aantocht.

Wat betekent het eigenlijk om op zo'n jonge leeftijd zo'n prestigieuze prijs te ontvangen? Deze vraag houdt mij al lang bezig. Ik ben ontwikkelingspsycholoog, en ik doe onderzoek naar de gevolgen van het prijzen van kinderen.

De neiging om kinderen te prijzen is nog niet zo oud. Deze is komen opzetten in de jaren 70. Destijds ontstond in Californië de zogenaamde *self-esteem movement*. Deze beweging had een gedurfde aanname:

'De prangende problemen van onze samenleving—angst en depressie, agressie en geweld, academisch onderpresteren en tienerzwangerschappen—zijn allemaal te herleiden tot één oorzaak, namelijk lage zelfwaardering.'

De oplossing leek zo simpel: als we de zelfwaardering van kinderen nou vanaf jonge leeftijd opkrikken, dan kunnen we al deze maatschappelijke problemen voorkomen. Zoals een kop in de *LA Times* eens stelde: kinderen moeten uitblinken in zelfwaardering.

En men dacht: de makkelijkste manier om de zelfwaardering van kinderen op te krikken, is ze te overspoelen met complimenten. Als we kinderen maar vaak genoeg vertellen hoe speciaal en bijzonder ze zijn, dan gaan ze ons op een gegeven moment vanzelf geloven, en voelen ze zich vast beter over zichzelf.

Heeft het prijzen van kinderen de gewenste uitwerking gehad? Heeft het inderdaad geleid tot een generatie kinderen met hoge zelfwaardering? Of heeft het wellicht een averechtse uitwerking gehad?

Ik heb slecht nieuws. Het heeft niet geleid tot een generatie kinderen met hoge zelfwaardering. Het heeft zelfs een averechtse uitwerking gehad: kinderen zijn steeds minder intrinsiek gemotiveerd en zijn steeds banger om te falen.

Ik zal onderzoek bespreken dat laat zien hoe dat heeft kunnen gebeuren.

In de jaren 70 heeft Mark Lepper van Stanford een creatief experiment gedaan op een peuterschool waar ik zelf ook onderzoek heb gedaan. Hij nodigde kinderen uit in de onderzoeksruijnte, en vroeg ze om een tekening te maken.

Hij verdeelde kinderen willekeurig in drie groepen. Kinderen in de eerste groep kregen geen prijs voor hun tekening. Kinderen in de tweede groep kregen wel een prijs—een ‘*Good Player Award*’, met daarop een gouden ster, een rood lint en de naam van het kind—maar dit was een complete verrassing voor ze, omdat ze niet wisten dat ze een prijs konden winnen. Kinderen in de derde groep kregen dezelfde prijs, maar dit was geen verrassing, omdat ze vooraf was verteld dat ze een prijs konden winnen.

Daarna mochten kinderen terug naar de klas, en hebben de onderzoekers gemeten hoe intrinsiek gemotiveerd kinderen waren om te tekenen—welke percentage van de dag ze, uit zichzelf, gingen tekenen.

Dit is wat ze vonden: kinderen die geen prijs hadden gekregen waren behoorlijk gemotiveerd; ze waren tussen de 15 en 20% van hun vrije speeltijd aan het tekenen. Hetzelfde gold voor kinderen die onverwacht een prijs hadden gekregen. Maar de kinderen die een verwachte prijs hadden gekregen, waren aanzienlijk minder gemotiveerd. Ze waren ontmoedigd.

Hoe kan het nou dat het ontvangen van een prijs die je stiekem al verwacht je intrinsieke motivatie ondermijnt?

De verklaring is dat kinderen zich bij alles afvragen waarom ze iets doen—doe ik dit omdat ik het intrinsiek leuk en interessant vind, of doe ik het alleen om een extrinsieke beloning te krijgen? Als kinderen weten dat ze ergens een prijs voor zullen krijgen, denken ze dus: ik doe dit niet omdat ik het leuk of interessant vind, maar alleen omdat ik er een prijs mee kan winnen.

Het onderzoek van Lepper inspireerde mij en mijn collega’s om te onderzoeken welke effecten complimenten hebben op kinderen. We ontdekten dat kinderen thuis veel opgeblazen complimenten krijgen. Ouders zeggen niet ‘Wat heb je dat goed gedaan’, maar ‘Wat heb je dat *ongelooflijk* goed gedaan!’ Ouders zeggen niet ‘Wat een leuke tekening’, maar ‘Wat een *fantastische* tekening!’

Wat is nou het effect van deze opgeblazen complimenten?

Wilde Rozen is een schilderij van Vincent van Gogh uit 1889. In een onderzoek in wetenschapsmuseum NEMO hebben we kinderen gevraagd dit schilderij na te tekenen. We vertelden dat we hun tekening zouden laten zien aan een echte schilder.

Toen kinderen klaar waren, brachten we hun tekening naar de schilder, die in een andere ruimte van het museum zat.

Na een paar minuten kwamen we terug met een geschreven briefje. Op dit briefje stond een compliment. Tegen de ene groep kinderen zei de schilder: ‘Je hebt een mooie tekening gemaakt!’ Tegen de andere groep kinderen zei de schilder: ‘Je hebt een *ongelooflijk* mooie tekening gemaakt!’ De laatste groep kreeg geen compliment.

Daarna vertelden we kinderen dat ze nog een tekening zouden maken, maar dat ze ditmaal zelf konden kiezen welke tekening ze wilden maken. We zeiden: je mag kiezen tussen een

makkelijke en een moeilijke tekening. Als je de makkelijke tekening kiest, zal je geen fouten maken, maar leer je ook weinig. Maar als je de moeilijke tekening kiest, kun je fouten maken, maar leer je wel heel veel.

En wat bleek? Kinderen die het opgeblazen compliment hadden gekregen, kozen vaker de makkelijke tekening, vooral als ze al een beetje onzeker waren over zichzelf—waarschijnlijk omdat ze bang waren om te falen.

Wanneer je kinderen vertelt dat ze iets ongelooflijk goed hebben gedaan, krijgen ze het gevoel dat ze altijd ongelooflijk goed moeten presteren. Het legt druk op kinderen om voortdurend fantastisch te zijn, waardoor ze bang kunnen worden om te falen en dus van hun voetstuk te vallen.

Ik weet nog goed dat ik als student mijn allereerste wetenschappelijke artikel had geschreven. Ik stuurde de eerste versie naar de hoogleraar van de afdeling, en ik wachtte gespannen op zijn antwoord. Wat zou hij ervan vinden? Ik was bang dat hij het zou afbranden.

Binnen een uur had ik antwoord:

'Ik vind dat je echt een GEWELDIG artikel hebt geschreven. Om eerlijk te zijn, is dit het beste eerste artikel dat ik ooit van iemand gezien heb.'

Toen ik dat las, viel er een last van mijn schouders: misschien had ik inderdaad een geweldig artikel geschreven! Maar vijf seconden later kwam de angst al opzetten: als mijn eerste artikel 'GEWELDIG' is, hoe kan mijn tweede artikel dan ooit aan de verwachtingen voldoen? Als dat een doorsnee artikel wordt, zak ik dan niet door het ijs?

Wat wil ik hiermee zeggen? Dat prijzen een prachtige erkenning zijn voor jullie harde werk, jullie talent en jullie uitzonderlijke prestaties.

Natuurlijk is deze prijsuitreiking een moment om nooit meer te vergeten. Maar ik hoop dat jullie niet de indruk krijgen dat de wetenschap om prijzen draait, of dat jullie altijd uitzonderlijk goed moeten presteren.

Er zullen ongetwijfeld momenten komen waarop het minder goed gaat, waarop eventjes niks lijkt te lukken; zulke momenten heb ik zelf vaak genoeg gehad. Dan denk ik altijd aan de woorden van mijn mentor, Carol Dweck, met wie ik werkte op Stanford. Zij zei: 'Eddie, als je iets doet wat je makkelijk vindt, dan doe je niet het juiste.' Falen hoort erbij, en is zelfs noodzakelijk om te leren en te groeien als mens en als wetenschapper.

Ik hoop dat deze prijzen voor jullie een duwtje zijn om de *volgende sprong* te maken—om juist nieuwe uitdagingen aan te gaan, om dingen te proberen die je nog niet onder de knie hebt, om je horizon te verbreden. Ik heb zelf ook zo'n duwtje gehad, en dat heeft mij ook enorm geholpen om de volgende sprong te maken.

Van harte gefeliciteerd!